

MİRAS HUKUKU TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

Doç. Dr. Abdurrahman YAZICI

Fecr Yayınları: 284

MİRAS HUKUKU TERİMLERİ
SÖZLÜĞÜ

Doç. Dr. Abdurrahman YAZICI

© FCR Yayın Reklam Bilgisayar Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
(Sertifika no: 13178)

Kapak ve Mizanpaj
FCR

Baskı ve Cilt
Ankara Özgür Web Ofset
Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0312.385 70 77 (Sertifika no: 34333)

ISBN: 978-605-7570-16-1

1. Baskı: Aralık 2018

FCR Yayın Reklam Bilgisayar San. ve Tic. Ltd. Şti.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA
Tel: 0312. 310 08 60 Faks: 0312. 311 47 89
www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

MİRAS HUKUKU TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

Doç. Dr. Abdurrahman YAZICI

Ankara 2018

Doç. Dr. Abdurrahman YAZICI

Sivas'ın Suşehri ilçesinde doğan Yazıcı, yüksek lisansını 2006, doktorasını 2012 yılında İslam Hukuku alanında İstanbul Üniversitesi'nde tamamladı.

Birer yıl süreyle Suriye'de Şam Arap Dili Enstitüsü'nde ve Almanya Georg-August Göttingen Üniversitesi'nde alanında araştırmalar yapmak ve dil geliştirmek amacıyla bulundu.

Doktora sonrasında bir süre çeşitli ilmi kuruluş ve araştırma merkezlerinde araştırmacı olarak çalışan Yazıcı, 2016-2018 yılları arasında Bahreyn merkezli İslam İşbirliği Teşkilatı'nın kurumlarından İslami Bankalar ve Finans Kurumları Genel Meclisi'nde (CIBAFI) araştırmacı ekonomist olarak görev yaptı.

İslam İktisadı ve Finansı başta olmak üzere Osmanlı Hukuk Tarihi, İktisat Tarihi ve Miras hukuku alanlarında araştırmalarına devam eden Yazıcı halen Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Yazıcı, evli ve bir çocuk babasıdır.

TEŞEKKÜR

Bu eserin oluşmasında katkısı olanları ayrı ayrı zikretmek şüphesiz imkansızdır.

Yetişmeme katkıda bulunan tüm hocalarıma, maddi manevi desteğini esirgemeyen aileme, başta eseri basma lütfunda bulunan yayınevi editörü Hüseyin NAZLIAYDIN Bey olmak üzere Fecr Yayınlarına, yayına hazırlık sürecinde son okumasını yapan Av. Ramazan TAŞPINAR Bey'e teşekkürü bir borç bilirim.

Bilhassa benim için büyük fedakarlıklara katlanan sevgili eşim Nihal Hanım ve biricik oğlum Yahya'nın hakkını ödeyemem.

ÖN SÖZ

Her ilmin kendisine mahsus terimleri bulunmaktadır. O ilmin daha iyi anlaşılması ve sistemli bir şekilde ortaya konulabilmesi için bunların bilinmesine ihtiyaç vardır. Normal sözlükler, bir ilme ait terimleri içinde barındırmazlar. İslami ilimler içerisinde en fazla özel terime sahip ilimlerden birisi hiç şüphesiz “ferâiz” adıyla meşhur İslam miras hukuku ilmidir. Günümüzde ferâiz ilmine yönelik çalışmaların azlığı matematik ve hesap bilgisi gerektirmesi yanında ayrıca kendine has çok sayıda terimi barındırmasından kaynaklanmaktadır. Bu çerçevede Türkçede böyle bir müstakil çalışma ihtiyacı da kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

“Miras Hukuku Terimleri Sözlüğü” adı verilen bu çalışmada İslam Miras Hukukuyla ilgili temel terimlerin kısaca tanıtılması amaçlanmıştır. Miras hukukuna ait terimleri bir bütün olarak ele alan Türkçe bir eserin bulunmaması böyle bir çalışmayı gerekli kılmıştır. İslam Miras Hukuku tarihinde meşhur meseleler, belirli adlarla isimlendirilmiş ve “Mulakkabât” adıyla müstakil olarak veya ferâiz kitaplarında özel bölümler halinde ele alınmışlardır. Fakat Arapça olan bu eserlerde /bahislerde de belirli meşhur meselelerin ele alınmasıyla yetinilmiş, terimler yeterince açıklanmamıştır. Modern dönemde meşhur miras meselelerini kısa açıklamalarla konu edinen

Arapça bir çalışma ise, Saîd Mustafa Dayyâb'ın *Keşfü'n-nikâb ani'l-mesâili zevâti'l-elkâb fi'l-ferâiz* adlı eseridir. Fakat bunun sadece meşhur miras meselelerini açıklaması, ilgili terimleri ihtiva etmemesi ve Arapça olması miras terimlerini kapsayan Türkçe bir çalışmanın hazırlanmasını zaruri hale getirmiştir. Her ne kadar Abdullah Tunca'nın *İslâm Miras Hukuku ve Felsefesi* isimli çalışmasının dördüncü bölümü, "Miras Terimleri" şeklindeyse de çalışma yeterli derecede kapsayıcı olmamasının yanında dili itibariyle de hazırlanış amacına yeterince hizmet etmemektedir. Türkçede yapılmış çalışmalardan birisi de sınırlı olmakla birlikte Mehmet Şener'in, "İslâm Miras Hukuku ile İlgili Terimler" başlıklı makalesidir.

İslam miras hukuku, her ne kadar Cumhuriyet Türkiye'sinde 1926 yılından sonra uygulanmamış olsa da İslam hukukunun Türk hukukuna özellikle dil açısından etkisi tartışmasızdır. Birçok terim İslam hukuku kaynaklı olmakla birlikte TMK'da miras sistemine ait çeşitli özel terimler de oluşmuştur. Bu çerçevede TMK miras sisteminde mevcut çeşitli terimlerin açıklamasına da çalışmada yer verilmiştir.

Miras hukukuyla doğrudan ilişkili terimler yanında bu çalışmada ayrıca yer yer miras hukukuyla ilgileri dikkate alınarak vakıf, hibe, arazi, tapu ve kadastro hukukuna dair terimlere de değinilmiştir. Bu çalışmada terimlerin dizilişin-

de alfabetik sıraya dikkat edilmiş, Arapçada kullanılan terimlerin, Arapça kullanımlarıyla birlikte verilmesine gayret gösterilmiştir. Terimlerin sözlük ve terim anlamları verilirken özellikle miras hukukundaki kullanılışlarına ve terim olarak kullanıldıkları anlamlara dikkat edilmiştir. Bir terim farklı ilimlerde farklı anlamlarda kullanılabileceğinden bu çalışmada genel olarak miras hukukundaki ıstılah anlamının verilmesiyle yetinilmiştir. Bu açıdan sözlük kullanılırken bir terimin farklı ilimlerde farklı anlamlara sahip olduğu gerçeği göz önünde bulundurulmalıdır. Bu çalışmanın miras hukuku konusunda araştırma yapanlarla İlahiyat/İslami İlimler/Dini İlimler Fakültesi ve Hukuk Fakültesi öğrencilerinin ihtiyaçlarına cevap vermesi umulmaktadır.